

**СТРУЧНО УПУТСТВО
ЗА ОРГАНИЗОВАЊЕ И ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА У
СРЕДЊОЈ ШКОЛИ У ШКОЛСКОЈ 2021/2022. ГОДИНИ**

ПРАВНИ ОСНОВ

У циљу примене Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 коју је донела Влада Републике Србије и ради обезбеђивања континуитета квалитетног образовања за све ученике, Министарство просвете, науке и технолошког развоја (у даљем тексту: министарство), као надлежни државни орган за образовање и васпитање је припремило Стручно упутство за организацију и остваривање образовно-васпитног рада у средњој школи за школску 2021/2022. годину (у даљем тексту Стручно упутство).

Стручно упутство се доноси у складу са одредбама закона који се односе на наставу у случају ванредног стања или ванредних ситуација и околности. Стручним упутством се ближе уређују начин планирања, организовања и остваривања образовно-васпитног рада средње школе у складу са: Законом о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 -др. закон, 10/19 и 6/20, Законом о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 55/13, 101/17 и 27/18 – др. закон 6/20 и 52/21), Правилником о посебном програму образовања и васпитања, као и другим прописима којима се ближе уређују специфични аспекти рада средње школе.

Министарство организује припрему средњих школа на територији Републике Србије, односно свих учесника за остваривање наставе у школској 2021/2022. години у складу са препорукама за епидемиолошку безбедност.

Упутство је намењено средњим школама, ученицима, родитељима, односно другим законским заступницима, просветним саветницима и инспекторима и осталим запосленим у Министарству.

Средње школе примењују препоруке за почетак наставе које је припремио Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“. Препоруке су саставни део Стручног упутства.

ОПШТЕ НАПОМЕНЕ

Стручним упутством ближе се уређују питања која се тичу организације и реализације наставе за школску 2021/2022. годину.

За остваривање образовно-васпитног рада у средњим школама у школској 2021/2022. години планирају се три модела:

- настава и учење у школи кроз непосредни рад - I модел;
- комбиновање наставе и учења у школи и наставе и учења на даљину - II модел;
- настава и учење на даљину - III модел.

Образовно - васпитни рад реализује се у складу са Посебним програмом који предвиђа да се у случају непосредне ратне опасности, ратног стања, ванредног стања или других ванредних околности, дозвољава одступање до 20% од прописаног плана и програма наставе и учења.

Посебно треба обратити пажњу на реализацију неопходних наставних садржаја и активности које обезбеђују остваривање прописаних циљева, исхода и стандарда постигнућа односно стандарда квалификације.

Модел организације образовно-васпитног рада утврђује се на основу *Индикатора и граничне вредности за процену ризика од преношења SARS-CoV-2 вируса у популацији* које је припремио Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ (у даљем тексту: Институт).

Почетак школске 2021/2022. године уређује се према моделима које је утврдио Тим за праћење и координисање примене превентивних мера у раду школа (у даљем тексту: Тим за школе) који формира Институт, а који чине представници Министарства, Министарства здравља и Института. Свака наредна промена организације рада, врши се на основу одлуке Тима за школе.

Потребно је да се сви запослени у школи упознају са Мерама спречавања уношења и преношења COVID 19 у школама које је донео Институт. Одговорност директора и запослених је да обезбеде доследну примену свих наведених мера. Уколико постоје објективне препреке за примену наведених мера, директор је у обавези да без одлагања о томе обавести надлежни општински, односно градски штаб за ванредне ситуације, као и надлежну школску управу. Наведене информације достављају се званично, у писаном облику са потписом директора школе.

Општински, односно градски штаб за ванредне ситуације свој Предлог одлуке о промени модела организације образовно-васпитног рада доставља сваког уторка надлежној школској управи, која исти прослеђује Тиму за школе. Предлог новог модела организације образовно-васпитног рада надлежна школска управа доставља Тиму за школе средом до краја радног времена. Тим за школе четвртком до краја радног времена даје мишљење на достављене предлоге.

Тим за школе даје сагласност на предлог одлуке за сваку локалну самоуправу појединачно и доставља мишљење школској управи петком до 10 часова, која без одлагања даље прослеђује мишљење општинском, односно градском штабу за ванредне ситуације и школама.

Школа о промени модела организације обавештава ученике, родитеље, односно друге законске заступнике ученика и запослене петком најкасније до 12 часова.

МОДЕЛИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА У ШКОЛСКОЈ 2021/2022. ГОДИНИ

1. Настава и учење у школи кроз непосредни рад - I модел

Остваривање наставе и учења кроз непосредни рад у школи је приоритетни модел организације рада средњих школа. Календар образовно-васпитног рада прописује динамику реализације а планови и програми наставе и учења исходе учења и стандарде квалификација образовних профила. Сви ученици присуствују истовремено свим облицима образовно-васпитног рада у школи. Организацију рада и распоред часова треба прилагодити тако да се смање ризици уношења и преношења вируса.

Добра организација дневних активности треба да смањи флукуацију ученика и запослених у ходницима и заједничким просторијама школских објеката. Као и у претходној школској години, треба примењивати све мере које се односе на чишћење и дезинфекцију свих површина а посебно оних које су фреквентно коришћене, јер се на тај начин обезбеђује висока епидемиолошка безбедност школа.

2. Комбиновање наставе и учења у школи и наставе и учења на даљину - II модел

Настава у средњим школама се реализују по II моделу комбиновањем наставе и учења на даљину са непосредним радом у школи, што, између осталог, подразумева следеће:

- Ученици у одељењима која имају преко 16 ученика деле се у две групе (школа бира критеријум за поделу на групе);
- Уколико је број ученика у одељењу мањи од 16 сви облици образовно васпитног рада реализују се без поделе на групе непосредним радом у школи;
- Непосредан образовно-васпитни рад у школи се организује по групама на следећи начин: једне недеље прва група понедељком, средом и петком а друга уторком и четвртком. Наредне недеље групе присуствују непосредно настави по обрнутом распореду;
- Оцењивање ученика по овом моделу наставе се реализује када су ученици у школи, уважавајући све принципе оцењивања;
- Ученици једне групе, када имају наставу у школи присуствују свим часовима по утврђеном распореду. Школе могу прилагодити распоред тако да се часови из предмета са већим недељним фондом реализују као двочас или у блоку, како би се број наставника који свакодневно долази у школу свео на оптималну меру;
- Часови трају по 45 минута. Пауза између смена у школи се користи за чишћење и дезинфекцију учионица, ходника, лабораторија, радионица, библиотека и свих других простора у школи који се користе за наставу и учење. Такође, евентуално преостало време између смена, може се користити за реализацију практичних облика наставе, нарочито у ситуацији када ученици нису у могућности да овај облик наставе реализују код послодавца са којим школа има одговарајући уговор;
- У наставним данима када група ученика не долази у школу већ реализује наставу и учење на даљину, треба тежити да се сви предвиђени наставни садржаји реализују на најоптималнији могући начин;
- Уколико услови дозвољавају треба тежити да, када немају непосредан образовно-васпитни рад у школи, ученици прате часове у реалном времену, преко изабраног система за управљање учењем (платформе за учење) или путем других електронских канала комуникације;

- У реализацију појединих часова, уколико постоји потреба, укључени су и стручни сарадници;
- Приликом припремања за наставу и учење у школи кроз непосредни рад, наставници треба да израђују припреме у дигиталном облику, како би се оне могле користити и у моделу наставе и учења на даљину (питања, задаци, материјали за учење и вежбање итд). Наставне садржаје ученицима достављати унапред или током њиховог боравка на непосредној настави;
- Препоручује се школама да стручна већа наставника заједнички припремају и деле наставне садржаје. Ово је посебно важно за велике школе у којима један исти наставни предмет, у истом разреду и по истом или сличном програму, реализује више наставника. Пожељна је сарадња у циљу дељења наставних ресурса и између школа у оквиру заједница школа односно стручних друштава појединих наставних предмета.
- Подршка настави и учењу на даљину обезбеђена је путем снимљених видео часова који су доступни за коришћење на порталу за онлајн наставу Моја школа, <https://www.mojaskola.gov.rs>, као и на порталу РТС Планета.

3. Настава и учење на даљину - III модел

Настава и учење на даљину је посебан облик образовно-васпитног рада којим ученици стичу средње образовање на начин који обезбеђује остваривање прописаних циљева, исхода и стандарда постигнућа односно стандарда квалификације, тако што програм наставе и учења у целини и/или један део остварују коришћењем савремене информационо-комуникационе технологије за учење, без непосредног боравка у школи односно другим местима у којима се уобичајено реализује практична настава или вежбе. Овај облик наставе се примењује када се настава и учење у школи кроз непосредни рад не реализује у циљу очувања безбедности и здравља ученика, наставника и осталих запослених. Час по моделу наставе и учења на даљину траје 45 минута.

Настава и учење на даљину може се примењивати и у случају када одређен број ученика школе, из разлога који се тичу безбедности и здравља, није у прилици да присуствује редовној настави у школи. Настава и учење на даљину обухвата и друге облике организованог рада (индивидуални, рад у групи или одељењу, додатну, допунску, припремну наставу и др.).

Средња школа користи систем за управљање учењем који је користила у претходној школској години за реализацију наставе и учења на даљину. Континуираним стручним усавршавањем наставника обезбеђује се коришћење специјализованих софтвера за планирање и реализацију наставног процеса у онлајн окружењу, у коме је обезбеђена интеракција свих актера, као и услови за процену ученичких постигнућа.

Подршка настави и учењу на даљину је обезбеђена и снимљеним видео часовима за седам општеобразовних предмета у гимназијама и стручним школама, као и за кључне стручне предмете у различитим подручјима рада стручног и дуалног образовања. Ови часови су доступни на Порталу Министарства за онлајн наставу Моја школа, <https://www.mojaskola.gov.rs>, као и на порталу РТС Планета.

Опште напомене:

- У свим школским објектима се поштују све препоручене епидемиолошке мере.
- Средња школа сарађује са школском управом и спроводи одлуке Тима за школе.
- Директор и стручни сарадници прате наставу и имају приступ виртуелним учионицама, онлајн часовима и другим облицима наставе на даљину.
- Реализација практичних облика наставе и учења кроз рад код послодавца остварује се у складу са одговарајућим уговорима о реализацији практичних облика наставе и уговорима о дуалном образовању и учењу кроз рад. Школа и послодавац одговорни су да реализација овог вида наставе тече уз поштовање свих мера и препорука надлежних државних органа.
- У случају да из разлога безбедности или неког другог оправданог разлога није могуће реализовати планиране часове практичне наставе код послодавца, треба их реализовати у школским радионицама и кабинетима, односно накнадно када се код послодавца стекну одговарајући услови.
- Имајући у виду да у претходној школској години није било реализације практичне наставе и вежби у медицинским установама, медицинске школе треба да припреме план реализације овог вида наставе у школским кабинетима уз максимално коришћење симулација и осталих пригодних облика практичног рада којим се стичу компетенције прописане стандардом квалификације.
- Изборни програми у општем средњем образовању се остварују наставом и учењем на даљину, сем када ученици представљају резултате рада и када се оцењују (напомена се не односи на обавезне изборне предмете и изборне предмете у средњем стручном образовању).
- Организовати реализацију наставе на начин да свако одељење (група) има своју учионицу односно да током малих одмора нема промене учионице/кабинета, осим када је то неопходно због специфичности наставних предмета и коришћења одређене опреме и наставних средстава.
- Школа врши временску расподелу почетка часова и организације рада на недељном и месечном нивоу, на начин који омогућава оптимално остваривање образовних и васпитних циљева и годишњег плана рада школе.
- Директор, са посебном пажњом, организује дежурства у школском објекту током радног дана (у ходницима, дворишту, на уласку у школу), а у циљу подизања епидемиолошке и сваке друге безбедности ученика и запослених.
- Школа ће до 30. августа 2021. године надлежној школској управи доставити: информацију о припремљености за рад у школској 2021/22. години, моделу по коме започиње рад, податак о изабраној платформи за рад на даљину и друге информације од значаја за почетак школске године.
- Током септембра 2021. године, а посебно прве наставне недеље школске 2021/2022. године, у оквиру редовне наставе и других облика непосредног рада са ученицима, потребно је предвидети информативно-саветодавни рад на тему пандемије и заштите од уношења и преношења COVID-19 и поштовању усвојених правила понашања који обезбеђују епидемиолошку безбедност.

Број: 611-00-1762/2021-03

У Београду, 25. августа 2021. године

ПРВИ ПОТПРЕДСЕДНИК ВЛАДЕ
И МИНИСТАР

Бранко Ружић